

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord.

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst is mij de taak opgelegd en een taak die eerlijk gezegd ook mijzelve zeer sympathiek is, om U te wijzen op het feit dat de geest - zoals wij dan veelal bij U genoemd worden - niet te allen tijde in het bezit is van de volledige data over het Al; dat de geest oftewel dat wij, niet altijd beschikken over een kennis die zo volledig is dat zij fouten maken uitsluit. En deze mededeling moet dan natuurlijk leiden tot de enige logische oplossing voor U en voor ons wanneer wij gezamenlijk komen om een ogenblik te mediteren, een ogenblik te spreken over dingen die leven in ons beider wereld, en dat is wel: wij mogen van elkaar niet aannemen dat wij zijn onfeilbaren; wij mogen van elkaar niets anders aannemen dan dat wij zijn geesten in of buiten de stof, die streven met geheel hun hart en geheel hun kunnen, geheel hun willen, naar dat licht dat ons aller doel is. En daarom zullen wij denken over datgene wat wij elkaar mededelen; zullen wij denken over Uw reacties en zult U zeer zeker niet weigeren te denken over datgene wat wij U voorleggen. En daarmee heb ik dan de mij opgelegde taak naar mijn beste weten en kunnen volbracht. En nu is dan aan mij de taak om U voor te leggen een onderwerp dat mijn speciale belangstelling heeft en welks uitwerking mij goedgunstig door de leidende krachten van deze bijeenkomst werd toegestaan. Ik wil U spreken over CHRISTUS EN DE MODERNE MENS. Het is per slot van rekening weer de tijd dat wij gaan denken over een Paasfeest en dat de sfeer der herrijzenis - samen met de herlevende lente - zo wat zwierig door de nog winterse dagen heenzweeft. En in deze dagen vooral herdenken wij dan ook vaak het leven juist van Jezus, de Christus. En die Christusgeest die moeten wij dan confronteren met onszelve, de geest met de geest, de stof met de stof. Laten wij het heel eenvoudig stellen: stellen wij ons voor dat in die dagen van heden met z'n daverend en druk verkeer, er op een goede dag een auto Fordje komt aangerateld; die motor die stottert en die hapert wat en de wielen die zwabberen een beetje ofdat ze de wereld een "goeden dag" wuiven en daarin zit een jonge man, een jonge man met klederen die goed zijn maar waarvan men kan zien dat ze veel gedragen zijn. En dat wagentje dat stopt ergens midden in een drukke verkeersader en die mens stapt uit. En dan begint die mens met een bedelaar te zeggen: ach vriend, je bent blind; geloof je dat God je het licht in je ogen terug kan geven? Zal die bedelaar zeggen, ja? Misschien. En als hij dat "ja" dan uitspreekt, dan zal hij ook weer zien. En nu lopen daar een hoop mensen nabij en die bedelaar die staat daar als een waanzinnige te vertellen dat hij nu ineens weer kan zien en zijn geleidehond die staat er wat verdoofd bij te kijken naar die meester die daar zo opgewonden is. En die jonge man staat op het punt om heen te gaan. Zou dat wonder aanvaard worden? of zou er iemand komen die zou zeggen: nou dat is vast een nieuwe reclame-truc van de een of andere onderneming, of: dat is maar een aardigheidje dat twee bedelaars onder elkaar hebben uitgezocht; of zou misschien de politie ingrijpen omdat er zo'n oploop is en het verkeer is gevaar komt? Dan gaat die Christus verder en dan komt Hij op een plaats waar mensen bijeen zijn en Hij gaat er wat rond en Hij speelt er wat met de kinderen; misschien grijpt Hij in de zak en haalt er een versleten beurs uit - een beurs die practisch altijd leeg is - en vindt in een verdwenen hoekje nog een dubbeltje dat er eigenlijk al lang niet meer had moeten zijn en dat geeft Hij aan zo'n kleine kerel met een snotneus, die daar staat te hunkeren naar een of andere lekkernij en zegt: kom kerel, ga jij nu maar eens wat kopen; de zon schijnt vandaag en God is goed voor ons allemaal. En dan komt Hij zo in gesprek en dan begint Hij te vertellen. Dan staat er een grote stevige kerel bij, zo'n halve dokwerker en dan zegt Hij: vriend Ik roep je, kom ga met Mij mee. En dan is er een ander die stapt er uit z'n chice limousine en die wil ook graag weten wat er nu eigenlijk gaande is. En als hij dan ziet dat die man daar wonderen doet, dan vraagt hij zich af: ja maar, zou dan een nieuwe Meester geboren zijn op aarde en zegt: Meester wat moet ik doen om U te volgen. Dan zegt die Meester: ach, geef al datgene weg wat je niet nodig hebt! Dan begrijpt die man dat niet en dan zegt Christus - zegt de geest van Christus, wakker geworden bij de moderne mens - : je hebt toch geen tien pakken nodig in je kast man en hoeveel zijn er die misschien gebrek aan kleding hebben; waarom zou je dat allemaal opgebruiken? En dan zegt Hij: ergens diep onder de aarde, gesloten met geweldige stalen deuren, liggen wat duffe papieren te schimmelen; ze betekenen geld, veel geld. Jouw recht te leven in de zon, terwijl medemensen moeten zwoeven in de duisternis; geef die weg, geef die mensen de vrijheid! Kan dat? Neen

dat kan niet meer; die Jezus die zou dan onmiddellijk opgepakt worden wegens communistische propaganda. Maar laten wij verder gaan: Jezus en de moderne mens, Jezus die wonderen doet, Jezus die misschien - laten wij het maar een beetje modern stellen, niet waar? - daar de doden oproept; zou Hij geen last krijgen met de gemeenteadministratie, omdat die man al als dood is ingeschreven? Ik weet het niet; ik vraag het mij maar af. En toch, hoe gelukkig zou de wereld zijn als daar zo'n mens kwam aanrattelen in z'n oude Fordje? Hoe zonniger zou de zon zijn en hoeveel vrolijker zou die gekwelde wereld er ineens uitzien, want de wereld is vol van onzekerheid. En nu komen we aan de dingen die waar zijn. Jezus in de moderne wereld, zegt tegen de moderne mens: Ik geef U Mijn vrede, Ik laat U Mijn vrede. En wanneer Hij verder gaat dan is er rust in de harten en dan mag misschien de aarde beven, mag het voorhang van een nieuwe tempel gescheurd worden en dan mag het lijken of de wereld uiteengereten wordt in de baringstijden van een nieuwe tijd, maar die vrede is er. Ja, zoudt U allemaal niet graag die Christus ontmoeten; verlangt U niet allemaal er naar om Hem te zien? Om door Zijn hand Misschien genezen te worden, door Hem te worden getroost. Ik geloof dat er velen zijn op deze wereld, zeer velen die verlangen naar Hem. En dan is er één klacht: die hele wereld, die moderne wereld, die wereld met haar flonkering van lichtreclames, haar denderend verkeer, haar stampende machines, haar huilende en joulende fabrieken die de mensen tot zich trekken en uitspijnen als enorme monsters, die wereld met z'n zekerheid en z'n bonden en tractaten, die wereld die verlangt in het diepst van haar hart, juist naar die Christus. Ze zou Hem willen zien zoals ze zelf is; ze zou Hem willen zien - gewapend met de volmacht van machtige concerns - dicterende de nieuwe handelspolitiek van de wereld; ze zou Hem willen zien als de houder van het meest geheime en het meest verschrikkelijke wapen, afdwingende de wereldvrede; ze zou Hem willen zien als de pionier die mensen doet zoeken ver achter de sterren en doet afdalen tot ongekende diepten in de ingewanden der aarde; ze zou Hem willen zien als een beïnvloedende dictator, als een prediker die van de wereld maakt één eenheid, een theocratie in de werkelijke zin van het woord, een wereld waarin God en Gods wetten alleen regeren. En dan staart ze uit en ze zoekt in de diepten en in de hoogten en ze zegt met een vaag en alles latend gebaar: ik kan Christus niet vinden, Jezus, Jezus is weggegaan. En toch viert die wereld Pasen, toch herdenkt ze dat lijden ritueel, met stilte, met bezinning. Is Jezus dan werkelijk weggegaan? Is er dan geen Christus voor deze moderne mens? Is er dan geen Christus voor de geest die zich vrijgevochten, zoekt op te werken tot God? Is er dan nergens meer een hand die uitgestoken wordt en die helpend zegt: kom vriend, kom tot mij die belast en beladen zijt? De hele wereld schijnt het dreigende echo te geven: een Christus? Geen; ze vinden Hem niet. Maar ligt dat aan Christus, of aan de Christusgeest of ligt dat aan de wereld? Ligt dat aan Christus of aan de moderne mens? Niet voor niets heb ik U in het begin een beeld geschilderd, een misschien wat te plastisch beeld, van een Christus die in een Fordje de moderne beschaving binnenrijdt. Christus die zoekt ge niet in hen die het zwaard hanteren van het recht; Christus vindt ge niet bij hen die met een groots gebaar het lot van Naties beschikken; Christus vindt ge niet bij hen die revolutionnair en morrend schreeuwen om hun rechten, die vindt ge niet onder de dictatoren. Christus en de moderne mens. En ook in deze tijd is Christus misschien de timmerman, of de bankwerker of de machinist, de loodgieter of de loopjongen die dagelijks Uw wegen kruisen en ge kent ze niet. De geest, de Christusgeest herleeft. In deze wereld wordt kracht uitgestort die onvoorstelbaar is en geestelijk gezien, ontplooiën zich de bloemen van de bewustgeworden mens en maken de aarde hernieuwd tot een belofte, een belofte van een komende lente van de geest, van een tijd dat de moderne mens niet meer alleen zal zijn de technocraat aller eeuwen, maar zal zijn de mens van alle tijden, de mens die Christus gevonden heeft. Wanneer U vraagt om het wonder, vraag dan toch niet om die grote tekenen. Wanneer er uit de moerassenwolken biddende handen omhoog strekken, wanneer het kruis staat getekend in de wolken, wanneer de bomen zich buigen, of schoon er geen wind is, wat betekent dan dit alles? Wanneer de aarde golft als een woest geworden zee en de zee lijkt te liggen in een loden zwaarheid, als een spiegel van gegoten glas; wat wonder is dit? Het is uiterlijk, het is stof, maar de krachten de grote krachten die de wereld ter beschikking staan, de Christusgeest, die werkt in de mensheid en die de mens zelf een nieuw bewustzijn kweekt, dat is het ware wonder. Christus zult ge elken dag ontmoeten gij mensen van een moderne eeuw; Christus ontmoet ge in die hand, die een ogenblik vriendelijk, haast onpersoonlijk en toch troostend ingrijpt in Uw lot. Christus vindt ge misschien het gestamelde woord van een kind dat troost is en een stimulans tot verder gaan; Christus die vindt ge wanneer in de leegte van een zijn, plotseling een nieuwe kracht zich opdoet; Christus is de genezende hand die wordt uitgestrekt over de mensheid; Christus is de spreker die oprecht en eerlijk tot U zegt: heb lief; Christus is de man, die gebogen onder de lasten van een staat, zichzelf en z'n gezondheid offeren gaat om dát te bereiken wat hij het beste en het schoonste oordeelt; ja Christus leeft in de mo-

derne mens. We mogen ze niet naast elkaar stellen en ze als een tegenstelling plaatsen alleen maar; dat is het beeld, dat is de allegorie, die doet niet ter zake. Ge gaat U voorbereiden voor een Paasfeest? Goed, maar bereidt U dan niet voor op een Paasfeest dat alleen is een zwijmende droom van een rijzende zon en een grafsteen die openvalt en een ledig graf met wat windselen. Laat het niet een droom zijn van een engel die wiekend neerkomt en genade verkondigt zonder meer. Laat Christus in de moderne mens betekenen: de mens die Christus tracht te begrijpen en die in z'n eigen gevoel en z'n eigen kracht draagt - in woord en daad, in werken en streven - Christus' waarheid. De naastenliefde wordt herboren op de wereld; over enige tijd zal ze stem krijgen, nu is ze stof en toch spreekt ze in vele talen. De naastenliefde is niet alleen een woord; naastenliefde betekent Christus, Christusgeest, Christusoffer, betekent Christus levend en herlevend in de moderne mens.

Ik dank U voor Uw aandacht. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, D e n H a a g.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, voorzover zij serieus van ons werk willen kennismaken.
Ons VERSLAG is mooi en het aanbevelen zeker waard. Werft abonné's en geeft ons adressen voor het zenden van proefnummers.

Goeden avond vrienden,

Na dan een onderwerp van onze keuze, is nu de taak aan U om een onderwerp te stellen dat ik dan voor U zal trachten uit te werken. Wat stelt U voor?

- x Leiding. Vriend ik heb hier een onderwerp gekregen van een der aanwezigen: Wilt U een uiteenzetting geven over de oorzaken en de gevolgen van het grote cosmische gebeuren hetwelk door de Orde der Verdraagzamen en vele andere kringen is voorspeld en reeds zijn schaduwen vooruit heeft geworpen door de diverse natuurrampen, sterfgevallen etc.? Verwacht U deze maand voor onze omgeving nog gevolgen?
- Met andere woorden: zoudt U niet zo goed willen zijn om een klein tipje van de sluier op te lichten, he?
- Gelach.
- Juist. Een tipje van de sluier oplichten mijne vrienden, dat is mij helaas niet geoorloofd. Maar U vraagt oorzaken en gevolgen? O, die wil ik U graag geven. Oorzaken: een mensheid die langzamerhand is gaan denken dat ze het zelf wel kan, mensen die zeggen: nu ja, God is zo ver af maar wij, wij met onze moderne dingen en met onze kunde, wij weten het toch maar. Mensen die gezegd hebben: nu ja, God is goed en op Zondag zullen we Hem dienen, maar de rest van de tijd dan drijven we handel, dan hoeven we niet aan God te denken. Mensen die gedacht hebben dat zij het alleen maar wisten, menselijke verwaandheid, menselijk wanbegrip en een menselijke angst om klein te zijn in de ogen van een ander. Daar heeft U zo'n paar van die oorzaken. En dan natuurlijk nog andere oorzaken, dat is begrijpelijk b.v. het feit dat de zon zekere krachten uitzendt naar de aarde, krachten die storend zijn - ook iets waar we trouwens reeds over gesproken hebben als ik mij niet vergis, d.w.z. dat ben ik niet geweest maar dat heeft dan een collega van mij gedaan, maar die heeft U verteld dat b.v. de radio-ontvangst een zeer eigenaardige storing zou ondergaan; dat is heel begrijpelijk, dat is niets anders dan magnetische wervelstorm. Magnetische wervelstorm betekent afwijking in een normaal evenwicht van krachten tussen zon en aarde. Dan hebben we verder gesproken over een aantal verschijnselen als b.v. over sterrenregens. Nu ja, dat is ook heel begrijpelijk dat die komen, wanneer op dit ogenblik nu juist de aarde in haar baan zover verschoven is ten opzichte van de baan van een zekere serie metheorieden, dat deze noodgedwongen - althans een groot deel daarvan - de aardatmosfeer moeten passeren; ook dat is niets bijzonders. We hebben verder gesproken over spanningen die zich opbouwen in de aarde. Dat is heel begrijpelijk op zichzelf; dat is al jaren en jaren aan de gang en de eerste tekenen daarvan die kunnen we terugzoeken zo in - laten we zeggen de eerste openlijke tekenen - in 1899 al, dus heeft U waarschuwingen genoeg gehad. En nu vraagt U zich af: waar moet dat dan verder naar toe? Nu dat wil ik U wel vertellen. Er gaan een aantal dingen gebeuren, natuurlijk; niet van die overstelpende rampen die heel Nederland wegvagen of die plotseling een heel land in nood zetten, want dan zou het gevolg niet in overeenstemming zijn met de oorzaak. De oorzaak was de zelfgenoegzaamheid van de mens, daar hebben we over gesproken. En nu zult U zeggen- wat heeft die met natuurkrachten te maken, maar daar zit ook weer een zeker evenwicht tussen; ook de mens heeft z'n eigen uitstraling en vooral geestelijk gezien, krachten die hij niet moet onderschatten. Zo komt het dan dat die zelfgenoegzaamheid van de mens, die geen rekening meer hield met de natuur en met God, maar alleen met zichzelf, die als het ware probeert om nu het hele Al maar eens eventjes te gaan regeren, die hebben voor zichzelf een aantal voorwaarden geschapen waarbij

deze zelfgenoegzaamheid en zelfverzekerdheid van de mens, gebroken moet worden. Nu ja en dan weet U hoe dat verteld wordt o.a. toen Mozes met Farao in debat was over het feit of de Israëlitische slaven nu wel of niet mochten gaan naar hun beloofde land; toen zijn er een aantal plagen voorgekomen; die plagen die waren niet zo - laten we zeggen - vernietigend; ze waren eerder deprimerend. Uiteindelijk zijn er wel offers gevallen maar dat waren er maar weinige; er werden slechts tienden geeist, het staat er duidelijk als U de bijbel wilt nalezen. Nu, laten we nu zeggen dat dat in zijn voorstelling van oorzaak en gevolg overeenkomt met wat er hier nu eigenlijk gaande is. De wereld was zo overtuigd van zichzelf en van z'n eigen zekerheden, dat er iets moest gebeuren. En juist daarom treden allerhand gebeurtenissen op, op het meest onverwachte punt, op de meest onverwachte ogenblikken; daarom gaan er een hele hoop dingen veranderen. Uw Nederland in de volgende maand, ach, Nederland is gelukkig met nog een paar van die landen vlak in de buurt; geloof me nu dat maar. U heeft misschien in de eerste schok wat op moeten vangen en U bent nog niet helemaal van alle zorg af, maar U heeft het dan toch maar gered, niet waar? En als we het goed bekijken heeft U het zo goed gered dat U met Uw redder ook nog anderen kunt helpen. Mij dunkt dat is toch mooi; er is toch helemaal geen reden meer er verder over na te denken van: o, als we nu maar niet ten onder gaan. Neen dat is niet zo erg en daarom hoeven we nu niet te gaan spreken over wat er nu van de maand wel of niet gebeurt, of misschien over 6 maanden wel of niet gebeurt. Die zekerheid hebben we in ieder geval, de mensheid heeft zichzelf niet verloochend; die mensheid begint hoe langer hoe meer te helpen, elkaar te helpen. En ja, zijn er dan een aantal mensen die niet passen in de tijd, och dan - laten we maar zeggen worden ze verwijderd, soms door hun vrienden, soms door hun vijanden en soms op een manier die je je eigenlijk niet voor kunt stellen, zoiets van ongeziene machten, maar langzaam maar zeker wordt het oude geliquideerd. Dat is geen aangename term; liquidatie doet denken aan een uitverkoop van datgene wat niet meer bruikbaar is, van wereldbeschouwingen die verleggen zijn en verschoten, van sociale opvattingen die zover verouderd zijn dat ze in alle hoekjes en gaatjes kraken en steunen, van staatsopvattingen die zo langzamerhand zijn geworden tot wrakke boten, waar voortdurend een reddingssloep nodig is in de buurt om de zaak nog drijvende te houden; al die dingen, die worden geliquideerd. En het is begrijpelijk dat het juist dáár allereerst gebeurt, waar de omstandigheden het slechts waren en vandaar dat Nederland wel een zekere slag heeft gekregen, maar die slag die was toch niet zo ernstig. Daarentegen zien we dat een bedreiging zelfs van de hoofdstad plaatsvindt in Turkije; dat zijn bekende feiten, daar mogen we wel even over praten. Wat was nu de fout van Turkije? Dat was nog steeds de dictatuur van een zekere groepering; overal waar dictatuur is daar gebeuren eigenaardige dingen. O, dat die in Rusland gebeuren, daar hoort U niet zoveel van omdat ze totnogtoe alleen zouden kunnen worden uitgelegd als het falen van het regiem; dat is niet wáár! dat zijn natuurgebeurtenissen. Maar er is b.v. een hele grote stuwdam - waar men erg trots op was - in elkaar gevlogen en toen hebben ze onmiddellijk geroepen: sabotage; ze hebben gedacht aan springstoffen en aan imperialistische saboteurs en weet ik aan wat nog meer. Maar ze weten in hun hart heel goed dat het alleen een kwestie was van een kwaliteit cement, begrijpt U? Zo gebeuren overal op de wereld op het ogenblik dingen die de mensen bewijzen dat je het niet af kunt met woorden en dat je het niet af kunt met papieren regels en reglementen, maar dat je terug moet naar het zelfdoen. Vroeger was het zo dat een handwerksman z'n tijd nam voor z'n werk, deze man had n.l. een vreugde in dat wat hij maakte en besteedde liever een paar uur meer - en verdiende dus iets minder - dan dat hij een slecht product afleverde. Tegenwoordig heeft men er meer aan wanneer men tien of twaalf stuks meer aflevert - wat dus geld betekent - en de kwaliteit komt er niet opaan. Dat is nu zo'n tendenz die de hele wereld door is getrokken en ook deze is natuurlijk de oorzaak van vele moeilijkheden van heden ten dage. Ze hebben gedacht dat het wel kon als je het nou zo maar een beetje uit de grond stampte en zo maar een beetje aardig organiseerde, dat het wat leek. En dan komt er het ogenblik dat die tijd - die goeie ouwe tijd, die niet bestaat en er toch altijd is - tegen de wereld zegt: mijne heren mag ik even met U afrekenen? toen bent U nalatig geweest; toen heeft U met veel bluffend zelfvertrouwen iets gedaan, toen heeft U gedacht dat dat wel kon; mag ik U laten zien vandaag aan de dag de rekening? Dát moet U betalen. U heeft gedacht dat U de menselijke natuur kon regeren en dat U alle ziekten zo zonder meer kon verdelgen? Mijne vrienden, de middelen die een mens sterker maken, maken ook sommige bacteriënstammen sterker. Als 't U belieft, mag ik de rekening presenteren? U heeft gedacht dat U de aarde alles zo zonder meer kon ontnemen? Vrienden ziet U die vlakten die daar leeg worden en verzanden? Mag ik even afrekenen? Mensen jullie hebben gedacht dat jullie sterker waren dan God; voel je hoe de aarde beeft? Mag ik even afrekenen? De tijd presenteert de nota, niet alleen voor de fouten van de ouders maar ook voor de fouten van de kinderen. Vandaag-aan-den-dag is het ideaal heel vaak: vechten en schieten en slaan, oorlog en overwinning, of wanneer er dat niet is, toch in ieder geval een lui

leven zonder meer. In mijn tijd zouden ze zeggen: nou, die verwachten nu werkelijk dat het leven een zeer hoofd is waarop ze als luis gezellig, zonder enige moeite kunnen bestaan. Nu geloof ik wel dat het leven de laatste tijd heel wat hoofdpijn veroorzaakt, maar dat komt alleen maar omdat U heeft gedacht dat U teveel kon nemen van het leven zonder er iets voor terug te geven. En dat is nu de hele kwestie van oorzaak en gevolg. Geestelijk heeft U gedacht dat U wel op Gods troon kon klimmen zonder meer, dat Hij wel een eindje opzij zou gaan en zeggen: ach, goede lieve mensheid, nu hebben jullie toch uitgevonden de stoom-machine en de auto-motor en jullie hebben de Diesel geperfectionneerd en het vliegtuig; kom nou toch alsjeblieft en ga op Mijn troon zitten en vertel Mij eens hoe ik het moet doen in de natuur, begrijpt U? En nu die troon niet vacant blijkt te zijn, nu de Schepper nog steeds in alle dingen leeft en deze niet zonder meer laat misbruiken, ja, nu moet er een rekening betaald worden. Ach vrienden en dan lijkt dat allemaal zo erg, maar dat is het eigenlijk niet, helemaal niet, want als U op het ogenblik zo gezellig en gezapig voort zoudt kunnen leven, zo zonder meer, zonder enige drukte weet U wel, zo heel gezellig: nou is het Zondag, niet waar? en nu doen we niets, en nu is het Zaterdag en nu gaan we in het bad, en nu is het middag en we gaan een dutje doen, niet waar? en al die gezellige dingen meer, ach vrienden, dan zou die schuld nog staan te wachten; dan zou er toch een ogenblik zijn dat al deze verzamelde krachten over de mensheid zouden moeten losbreken. En dat gebeurt op 't ogenblik; een deel van de schuld van de aarde is al betaald vóórdat de grote krachten, het grote cosmische gebeuren waarover we spraken - althans de vraagstellers spraken - niet waar? Voordat we daar aan toekomen kan de mensheid zeggen: kijk, we hebben een deel van onze schuld voldaan. Het is wel jammer genoeg dat dit gedeelte afgedwongen moest worden, het ware beter geweest wanneer de mensheid vrijwillig aan haar verplichtingen had voldaan; ze heeft dat niet willen doen. Nu wordt ze gemaand, zodadelijk is de vervaldatum; dan staat de eeuwigheid daar met een hele grote cheque en die zegt: als 't U blieft, deze wissel heeft U mensheid uitgeschreven, voldoen! of ik verklaar U in staat van faillissement; U bent niet bruikbaar meer, mensheid. En de mensheid betaalt, de mensheid betaalt in angst en met zweet en met zorgen en dat is veel, maar ze betaalt met meer; ze betaalt met zelfverloochening, de edelste munt die er is. Nu wat wilt U dan? Moeten we dan bang zijn? Moeten we dan gaan rekenen of er de volgende maand misschien iets gebeurt? Ach kom, voorlopig schijnt tussen de nevelen door nog regelmatig de zon; wanneer die zon er is geniet haar, voorlopig is dat leven nog blij, brengt het weer al z'n nieuwe vreugden van ontluikende lente; brengt het al die kleine prettige kleine dingen die zo in het voorjaar moeten worden gedaan - en natuurlijk ook de kleine onaangenaamheden zoals schoonmaak, niet waar heren? - kortom al die lenteboden. En moeten we daar dan met een droevig gezicht gaan zitten en zeggen: nu ja, zou ik nu wel schoonmaken; stel je nu eens voor dat over zes maanden de wereld vergaat; laten we maar geen stof af nemen en laten we maar geen was meer houden; laten we maar niet meer gaan werken, het geeft toch niets; dan zoudt U vóór die zes maanden verhongerd zijn, niet waar? en vervuild en verluisd en geen mens meer. Is het een reden dat er iets gaat gebeuren? goed, dat geef ik direct toe; iets waarover ik U ook heb gezegd - zo net al - dat Nederland er zo kwaad nog niet aan toe zal zijn. Maar als er nu iets gaat gebeuren, is het dan een reden om nu angsten te hebben, U nu bang te maken? Wel neen; als U denkt dat er iets gaat gebeuren, nu ja, dan neemt U een voorzorg. Als ze vroeger bij ons de kerstboom aanstaken dan lag er altijd een natte dweil achter, niet waar? Dat was wel niet mooi maar het was praktisch. Laat het leven van deze dagen voor U kerstfeest zijn; laat het voor U iets zijn van geurende pijnbomen, van lentebloemen, van kleine vlammetjes, van geschenken en de mensheid. Probeer maar rustig in deze tijd Kerstman en Sinterklaas tegelijk te zijn, dat hindert niet. Probeer de mensen blij te maken, probeer ze iets te geven, maak die mensen nu maar rustig blij, geeft ze vreugde, geef ze kracht, geef ze vertrouwen. En als U dat dan allemaal doet, ach vrienden, dan zitten ze allemaal zó op te letten of er misschien een kaarsje in de boom verkeerd brandt, dat ze er op tijd bij zijn om te doven. Mensen die met haat, met nijd geladen zijn, ja, die zitten zó in hun eigen dromen verzonken, of die zitten zó te knibbelen op de gewoonte en manieren van anderen, dat ze geen tijd hebben om naar de kerstboom te kijken, om naar het leven te kijken. Ja, als er dan iets fout gaat, dan zijn ze de eersten die weglopen, niet waar? We hebben geen weglopers ^{nodig} mensen in de wereld, bij ons in de geest niet en bij U niet. We hebben mensen nodig, mannen en vrouwen, die met twee voeten op de grond durven te staan en die durven te zeggen: nu ja, misschien over een maand of over zes maanden, wat hindert het, het leven gaat door en zou er iets gebeuren dan sta ik klaar, want er gebeurt niets dat niet recht is en billijk. Er wordt geen rekening gepresenteerd of er is eerst iets voor geleverd. En als U het zo bekijkt dan geloof ik dat U oorzaak en gevolg misschien beter begrijpt en dat U zegt: laat ik nou vooral zorgen dat ik in mijn angst voor de gevolgen niet de oorzaak wordt van een nieuwe ramp; dat lijkt mij de verstandigste oplossing.

Nu vrienden, dat is het en daar laat ik het bij. Is er nog zo het een of ander wat we daarop moeten beantwoorden, vragen die zo zijn opgekomen - niet te algemeen hoor - alleen hierover? Het schijnt dat ik genoeg heb gezegd. Nu dat is mij dan werkelijk erg prettig want als U dan werkelijk begrepen hebt wat ik bedoelde dan zult U er ook wel naar handelen en dan hebben we in ieder geval weer de zekerheid dat het in Holland nog een eindje beter gaat inplaats van slechter. Vrienden, God geve U de kracht en de wijsheid om zonder angst door het leven te gaan, dat is een heel voornaam iets. Goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L.Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, D e n H a a g.
U zult te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE.

Goeden avond vrienden,

Hilariteit in de zaal onder hen die deze zeer geestige intelligentie erkennen.

- Nadat het algemene enthousiasme is uitgelaaid, zal ik dan de zware proef van de VRAGENRUBRIEK maar weer eens ondergaan te Uwen behoeve, he? Dus als er vragen zijn, begin er maar mee, dan zullen we wel kijken waar we terecht komen.
- x Leiding leest enige schriftelijke vragen voor beginnende met:
Is het mogelijk dat een overtuigd rooms-katholiek die zich houdt aan zijn kerk en zijn heilige sacramenten, toch een goed spiritist kan zijn?
- Ik geloof dat we het beter zo zouden kunnen stellen: kan een goed katholiek - zich houdende aan de leer van zijn kerk en de sacramenten - de spiritische gedachte ontkennen? Op het ogenblik dat hij dat doet dan ontkent hij tevens een groot aantal van wonderen die door de paus inderdaad zijn bevestigd en door getuigen zijn vastgelegd; dan ontkent hij daarmee de vele van de verschijnselen in de levens der heiligen, dan ontkent hij daarmee bovendien een deel van datgene wat Jezus gezegd heeft. Echter ten aanzien van de katholieke kerk moeten we één ding er wel eventjes bij noemen: een goed katholiek moet eerst door zijn geestelijkheid rijp geoordeeld worden om het spiritische beleven te ondergaan voordat hij - met behoud van alle rechten en plichten des katholieken, des rooms katholieken wel te verstaan - inderdaad deel kan nemen aan spiritische seances. U moet dat goed begrijpen; het is helemaal niet zó dat de rooms katholieke kerk zegt: spiritisme is onzin, maar de rooms katholieke kerk zegt dit: we weten uiteindelijk niet wie we voor hebben, niet waar? en dan willen we voorzichtig zijn, voordat de een of andere linke jongen van het departement "hel-verleiding" daar met een handig speechje een stel van onze schapjes in de rotsen voert, he? En dat kun je ze helemaal niet kwalijk nemen. Maar voor diegenen die zich daar dan voor interesseren krachtens die vraag, wil ik wel vertellen: er zijn voldoende gemeenschappen binnen de rooms-katholieke kerk - waarbij het dan zelfs in vele gevallen handelt over personen die de priesterlijke wijding hebben ontvangen - die zich bezig houden met het spiritisme, die bepaalde proeven doen en er zijn verschillende mediums of mensen met grote mediamieke begaafdheid, die lid uitmaken van de verschillende orden binnen deze kerk. Deze kerk echter is daarmee zeer voorzichtig en laat dit slechts in kringen van ingewijden toe; daar wordt echter dan ook volledige dispensatie verleend en daar wordt ook inderdaad vaak een zeer fraai resultaat behaald. Aan de andere kant heeft men even zeer kunnen bewijzen dat een deel van datgene wat in het spiritisme wordt gebracht, berust op bewuste misleiding. Wanneer het U nog verder interesseert wil ik U wel vertellen dat de katholieke kerk grote invloed heeft in, of totaal de kapitalen bezit van tenminste 18 bladen die zich speciaal wijden aan spiritisme, prognoses en spiritische verschijnselen. Nu ik geloof dat dat wel een voldoende antwoord is op die vraag, he? of moet je nog peultjes?
- x In de heilige schrift staat te lezen: "de God der wrake". Verderop is God "Liefde". Hoe kan onze "Vader" zijn: een God der wrake? Liefde en wraak zijn toch twee uitersten! Hoe ziet U dat?
- Waarbij we dus moeten zeggen: als we twee uitersten hebben dan moet er een middelpunt zijn; dat middelpunt is God. Zijn uiting kan wrake en liefde zijn, zoals de mens het aanvaardt, maar het is te allen tijde God en het is te allen tijde hetzelfde in God dat werkzaam is. Maar die God der wrake in het Oude Testament die heeft nog een paar dingetjes op Z'n geweten, zou ik haast willen zeggen; waarmee ik niet bedoel dat God iets op Zijn geweten kan hebben, maar wel dat de voorstelling die wordt gegeven, afhankelijk kan zijn van verschillende wijzen van Godsverering. En diegenen die zich voor de Vroegjoodse-gedachten interesseren, zullen tot de ontdekking komen dat bepaalde vereringvormen - zoals de verering van Jahwe in heilig vuur, in vulkanische verschijnselen etc. - uiteindelijk teruggeleid kan worden tot een zeer primitieve Jahwe-voorstelling, die o.a. bij Derwisj-stammen en bij de z.g. Hethieten lange tijd reeds gebruikelijk werden voordat het volk door Mozes werd gevoerd uit de gevangenschap. We mogen dan

er verder bij vertellen dat eerst nadien de verschillende wijsheden van het volk teboek werden gesteld en dat deze gedachte zeer zeker daarbij ook de voorstelling in sommige gevallen sterk gekleurd heeft. Nog meer? niemand meer? Volgens de vraag dan maar weer.

- x Kan de overbevolking van Nederland voor dit land niet fataal worden?
 - Dat ligt eraan hoe dat land z'n economisch bestel bekijkt. Kijk eens, je moet niet zeggen er is te weinig werk, maar je moet zó zeggen: het is op het ogenblik onmogelijk het werk zodanig te verdelen dat ieder een behoorlijk levenspeil, een behoorlijke levensstandaard kan bereiken bij de gereduceerde werktijden die noodzakelijk zouden zijn om een ieder voldoende arbeid te verschaffen en dus een productie - voldoende voor het volk - plus een percentage voor export te doen geschieden. De oplossing daarvan zou, als ik mij niet vergis - en dan moet ik eventjes spieken, he - maar zou als ik mij niet vergis liggen in de wijze waarop Nederland komt tot een industriële en ook agrarische éénwording. Wanneer men n.l. de agrarische sector zo zou gaan beschouwen dat deze meest eenvoudige economische eenheid kan worden geschetst als zijnde inderdaad een eenheid, waarbij van de aanwezige instrumenten en werkkrachten een grootstmogelijk rendement wordt verkregen, dan zal blijken dat een nog groter overschot van arbeidskrachten naar voren treedt m.a.w.: Nederland zou zichzelf kunnen voeden indien een sterke integratie in de landbouw zou worden nagestreefd; deze integratie zou echter tevens betekenen dat aan de huidige toestand op landbouwgebied - waar we uiteindelijk ontzettend veel eigengeërfden en gezeten boeren kennen - een einde zou moeten komen. Op den duur zou door de nood dit zeer zeker moeten gebeuren, zij het dan waarschijnlijk niet in de vorm van onteigening zozeer, als wel van een vrijwillige en coöperatieve samenwerking, waarbij over pools - ja zo heet het toch tegenwoordig? - van die, nu ja, van die samenstellingen waar over gereedschappen wordt beschikt, die elke boer voorzich eigenlijk niet kan betalen of onderhouden, maar die de gemeenschap zelve kan betalen en rendabel maken. Dan zou daarnaast de industrie zo moeten worden uitgebouwd dat allereerst de verfijnde producten die Nederland levert, inderdaad hier in Nederland vervaardigd worden en dan zou men daarbij moeten rekenen zo: dat wordt geschapen voor alle productie - die dus niet voor de gehele wereld van belang kan worden geacht en dat zijn er maar een paar - de productiefactor zo wordt gelegd dat elke fabriek een zekere factor heeft waardoor op Gausse-kromme wordt gewerkt op ongeveer $\frac{2}{3}$ van het steile gedeelte, zodat voor event. export een $\frac{2}{3}$ bij een praktisch gelijkblijvende prijs mogelijk is, terwijl aan de andere kant tegen een zeer rendabele prijs kan worden gewerkt om het binnenland en de binnenlandse behoefte te voorzien en te dekken. Als we dat allemaal hebben gehad dan zal blijken dat in Nederland een arbeidstijd van 8 uren, voor de doorsneearbeider niet langer aanvaardbaar is, daar een teveel aan arbeidskrachten bestaat; dan zal deze arbeidstijd moeten worden teruggebracht tot de duur van ongeveer 6 uren per dag, of wel - als we het willen rekenen in een 48 urenweek - dan zal men moeten komen tot een 36 urenweek. Dit zou mogelijk zijn als Nederland door rationele productie in staat zou zijn een zó goedkoop levenspeil te bereiken - dáár vooral waar het de voortbrengselen van de landbouw aangaat - en ons van verschillende andere grondstoffen die geproduceerd kunnen worden, ofwel in een zo sterk verband zou leven met het buitenland in bepaalde economische sectoren - dat hierdoor wordt mogelijk gemaakt een uitwisseling en een spuiing van de overproductie, dan zou Nederland inderdaad - met een veel grotere bevolking dan de huidige - nog kunnen leven zonder daaraan kapot te gaan; dit kapotgaan echter, dat zou kunnen komen door een te grote vastlegging van het initiatief, waarbij natuurlijk - ja, nou moet ik eventjes mezelf er ook bij halen hoor - waarbij je natuurlijk krijgt op een gegeven ogenblik het standpunt van een meneer die zegt: ja, als ik vijf honderd gulden verdien, dan betaal ik honderd gulden belasting; als ik vier honderd gulden verdien dan betaal ik er maar vijftig. Nu zal ik die vijftig gulden in m'n zak steken voor slijtage en zo tijdens m'n werk en inspanning; ik leef langer en gemakkelijker als ik minder doe en ik leef evengoed. Kijk, dat is natuurlijk een zeer punt oftewel een slag op de zere vinger. Daar komt bij dat er menig een zegt: ach, waarom zou ik hard werken als ik het met langzaam werken ook kan doen? En zo krijgen we uiteindelijk een soort van lijntrekkerij, die nog niet zo erg zou zijn, waar het gaat om het arbeidsvermogen - dat is voldoende beschikbaar - maar waar de kwaliteit van het geproduceerde er zeer sterk onder te lijden krijgt. En als een dergelijke tactiek nog ongeveer een 20tal jaren wordt doorgezet, dan zou het wel eens kunnen zijn dat de Nederlandse Staat zichzelf voor failliet moet verklaren. Maar gezien het feit dat er toch langzamerhand een aantal mensen redelijk beginnen te worden, niet waar? zouden we aan kunnen nemen dat binnen een jaar of 10 zoveel veranderd is, dat Nederland er wel een aardig eindje komt en dan zou ik er nog bij kunnen zeggen dat ondertussen in de wereld wel geheel andere marktcondities zullen heersen dan op het ogenblik en dat de crisis - die deze 2, 3 jaren zo bezig is eigenlijk - over een jaar of 5 weer voorbij is en dan krijgen we weer een nieuw productie-afnamepunt met hoge toppen. Nou ja, en wie op een top staat die jodelt, niet waar? Dan schiet het weer allemaal goed en dan gaat het best. Nou, nog meer?
- Gelach.

- x Heeft inderdaad een priester bevoegdheid om zijn aangemeten bemiddeling te verlenen bij het vergeven der zonden?
- Nou, dat is een zeer moeilijke vraag hoor, want zonde vergeven dat zou je op twee verschillende manieren uit kunnen leggen; je zou kunnen zeggen: die zonde is ofdat ze er nooit is geweest, of ook wel: die zonde is U zo bitter en tot gif in U geworden, dat ge ze als gal uitspuwt. Dat is nu iets, ze is niet nieuw hoor; daar hebben ze vroeger ook al eens over getheologiseerd en ze zijn het er nooit precies eens over geworden. Maar de priester heeft inderdaad zijn kerkelijke bevoegdheid, waardoor hij de mensen de psychologisch volkomen juist geziene hulp kan geven: Uw zonden zijn U vergeven, mits - let wel - gij niet meer zondigt, althans tracht om niet meer te zondigen. Dus zo'n priester is niet iemand die zo maar zegt: hokus, pokus, weg zijn je zonden, morgen kun je opnieuw beginnen, maar dat is iemand die voor U tijdelijk fungeert als plaatsvervanger van een goddelijke macht. En dan zegt hij tegen die God eigenlijk niets anders dan: Vader ik heb gezondigd; kijk eens wat ik allemaal heb gedaan, ik weet dat het lelijk is en ik zal het nooit meer doen. Nu ja, kunt U zich voorstellen - of dat nou in vervanging gaat of dat dat nou linia recta gaat, direct - dat een God, die een Vader is voor z'n schepselen, in zo'n geval zou zeggen: neen jongen, vergeven doe Ik het je niet; dat vergeef ik je nooit? En dan blijft de grote vraag: is de priester noodzakelijk om zonden te vergeven? En dan komen we tot de eigenaardige conclusie dat, als we nagaan, en dan gaat het weer over de katholieke kerk; ik heb toevallig een theoloog aan de lijn, dus dat zit nogal makkelijk. Ja U moet niet denken dat de katholieken de enigen zijn die het doen hoor; de Boeddhistische Lama's die kennen ook zo'n soort van biecht, ja; ik heb me zelfs laten vertellen - of liever gezegd het wordt mij nu juist verteld - dat er zelfs een paar Lama's zijn die de enige telefoon die er bestaat in Tibet - dat is in Lhasa - gebruiken om telefonisch zonden te vergeven à raison van een bedrag dat ongeveer gelijk komt met een rijksdaalder in Nederlands geld; nou ik vind het een koopje. Maar om terug te komen op die katholieke kerk en tevens eventjes ernstig te zijn: kijk eens, ook deze kerk neemt aan dat, waar een volmaakt berouw bestaat, de zonden worden vergeven zonder tussenkomst van een priester; dus zonder het absolvo te - ik ontsla U. En vandaar zouden we kunnen zeggen dat de zonden-vergevende priester niets anders is dan een psychologisch en zielkundig goed verantwoord instrument om de mens te verzekeren van deze vergeving en daardoor in deze mens de genade oftewel de kracht te storten om inderdaad niet meer te zondigen. Als je een hele tijd rekeningen hebt gemaakt, niet waar? en ze staan allemaal aan de deur te bellen en je hebt ze dan eenmaal betaald, dan zeg je ook: ik zal wel opletten dat me dat geen tweede keer gebeurt. Nu ja, of je moet van die mensen zijn die bij voorkeur in de noorderzon wonen, he? Maar die hebben we overal hoor, die komen zelfs wel bij de pastoor te biecht en dan weten ze niet eens dat ze uiteindelijk bij de duivel te biecht gaan.
- Gelach.
- Ja, dat is ook zo iets, ik bedoel als je dat eens goed bekijkt; die pastoor is geen God en hij is geen duivel, maar die biecht alleen die legt er dus zelf in wat er eigenlijk achter dat horretje zit. Er zit geloof ik tegenwoordig een horretje in, he? of is het een gordijntje? Nu ja, dat doet er niet toe. Als je daar komt met het idee om meneer de pastoor te beduvelen en absolutie te krijgen, dan zou je het best kunnen zeggen: daar zit al het kwaad en het slecht wat je in jezelf hebt en dat zegt heel rustig: nou hoor, ik ontsla je van al je goeie eigenschappen, ga maar goed verder op het pad dat je bent ingeslagen. Maar zoek je het goede, zoek je God, dan zit daar ook de verpersoonlijking voor jou van God en die zegt: denk erom de gevolgen moet je dragen voor dat wat je gedaan hebt, maar kwaad ben ik er niet over, alleen, doe het niet meer. Nu ik geloof dat ik het probleem zo theologisch verantwoord uit elkaar heb gerafeld.
- x Leiding. Een ogenblikje vrienden. De band loopt af en moet even omgedraaid worden.
- Zie je wel dat ik aan de band loop? Loopt dat ding alweer, ja? Nou dan gaan we verder.
- x Hoe vinden degenen die overgegaan zijn het medium hier op aarde?
- Nou kort en goed: hoe vindt een geest een medium? Dan zou je ook kunnen zeggen: hoe vindt een hond een boompje?
- Grote hilariteit.
- Ja, lach daar nu eens eventjes niet zo hard om; ik heb nog meer te zeggen. Ik had er nog achteraan willen zeggen, niet waar? hoe vindt uiteindelijk ieder datgene waar hij naar verlangt? Door te zoeken, en dan gaat het ons misschien net als dat hondje; we snuffelen honderd keer en dan ineens zeggen wij: ja, en hier hebben wij het juiste puntje dan hebben we dus iemand die voor ons bereikbaar is; daar heb je een tijd naar gezocht en als je hem hebt dan beschouw je hem zoiets als een klavertje-vier, he? Ik wil niet zeggen dat je hem droogt en in een zakboekje legt, maar je zorgt toch wel dat er niets aan gebeurt, zo goed als je dat kunt, want dan heb je iets kostbaars gevonden; dan heb je een methode ge-

- vonden om te spreken op de wereld. En hoe je dat erkent? Nu in hoofdzaak allereerst zie je natuurlijk aan de uitstraling dat iemand ontvankelijk is, he?
- Dan zeg je o, die kan ontvangen en dan stap je er naartoe en dan zou je een heel betoog willen beginnen en dan kom je tot de conclusie: ik kom er niet door, d'r zit iets anders; dit past mij niet, of je begint ijsverig te praten en je komt tot de conclusie dat van elke drie woorden die er gezegd worden er maar één van jou bij is; dat kan ook wel eens voorkomen. Je zegt niet dat is geen goed medium, maar je zegt dat is niets voor mij en dan ga je verder zoeken totdat je iemand vindt, die niet alleen blijkens z'n uitstraling contact kan hebben met je, maar die bovendien de moeite wil doen om jezelf helemaal aan het woord te laten, of datgene wat je hem wilt laten zeggen, in ieder geval zegt zonder er al teveel bij te fabrieken, hè? Nou kijk, en als je dat hebt gevonden dan heeft de geest een medium gevonden. Ik zou zeggen het is nogal eenvoudig en het is precies als met alle andere dingen: zoekt en gij zult vinden, hè?
- x Wat moeten wij denken van de uitingen der moderne kunst, op het gebied van de schilderkunst, beeldhouwkunst, dichtkunst, muziek enz.? De meesten van ons begripen de uitspraken van de verschillende jury's niet.
- Nou ja, kijk eens, in mijn tijd toen was het wel een heel groot genoeg om een stukje krijt te nemen, een poppetje te tekenen en daaronder te zetten: Jantje is gek. En in sommige gevallen geloof ik dat dat wel op de moderne kunst zou slaan ook. Ik zeg niet in alle gevallen, maar in sommige. En nou is het alleen maar de vraag: kan de jury lezen? Leest ze "Jantje is gek" dan zegt ze het is rommel, kan ze toevallig niet lezen dan zegt ze: we hebben hier een figuur met zeer schone symbolische tekens daaronder, niet waar? waarin dus de kinderlijke visie wordt uitgedrukt op een gesublimeerde opvatting van het gespleten "ik" in driekwarts maat. En in dat geval zit - met alle eerbied - de jury zichzelf en de hele wereld te be... te bedriegen eigenlijk om z'n eigen-laten we zeggen on-aantastbaarheid te kunnen handhaven, he? Laten we nou maar zeggen dat het mooi is; als wij er niks van snappen, zal er wel geen ander zijn ook die het klaar-speelt, begrijp je? In andere gevallen dan zal de gewone mens niet direct kunnen begrijpen. Maar nu is het gekke, dat die goede doodgewone mens heel vaak alleen maar kijkt naar wat ie mooi vindt, niet waar? De één houdt van een boompie waar hij de blaadjes aan kan tellen, de andere die vindt een zo weinig mogelijk gedrapeerde figuur in een zo groot mogelijke volheid en rondheid uitgebeeld, met heerlijke vleeskleurige tonen, iets buitengewoons; de derde die voelt voor een melodietje dat je op je werk ook nog eens kan zingen en zo heeft ieder z'n eigen voorkeur. Maar dat wil nog niet zeggen dat dat nu allemaal kunst is omdat U het mooi vindt, en het wil ook niet zeggen dat het geen kunst is omdat U het mooi vindt; dat wil alleen maar zeggen dat Uw persoonlijke smaak - aangepast dus aan Uw eigen behoeften - bepaalde dingen naar voren haalt. Maar nu zijn er ook schilders geweest daar hebben ze van gezegd, die kerels zijn gek zo eh... nou, om zo geel te schilderen, niet waar? zo direct de kleuren naast elkaar te zetten en d'r geen tonen van kleuren van te maken - ja, moet je niet denken aan die voetdingen hoor, ik bedoel zuiver tonen in verschillende eigenlijk kleuren-variaties. En dan zeggen ze: die kerels zijn gek. Toch hadden die kerels wel iets, want in hun contrast krijgen ze eigenlijk een uitdrukking van datgene wat zij zagen. En nu is het met de moderne kunst soms zó, dat er de een of ander is die werkelijk kans ziet om datgene wat hij wil geven zoals hij het ziet, weer te geven in kleuren en in vlakken zonder daarvoor de geijkte naturalistische lijnvoering te gebruiken, he? Hoe komt het eruit? Fijn gedaan. Ja het is ook niet van mij hoor. In zo'n geval is dus zo'n moderne schilder wel goed. Precies hetzelfde met de muziek. Ik weet allemaal, niet waar? houden we erg van, tenminste de meesten van ons als je zo'n gezellige hoemtata - hoemtata - tadada, weet U wel, zo echt gezellig, hè? Maar de wereld is niet gezellig. En het kan wel eens zijn dat zo'n musicus niet wil zeggen: ach wat is het gezellig en wat zijn we goeie mensen, maar wat is de wereld gespleten, hoe moet dat eruit komen? Wat staan we tegen elkaar te vechten en te boksen; wat is het een onmogelijke wereld. Ja, en dat kun je nou in ieder geval niet zeggen met hoempapa, he? Dan moet je daar de hele gedachte als het ware tegen elkaar op laten lopen; dat wordt een disharmonie op een gegeven ogenblik. En nou is alleen maar de vraag: vindt zo'n moderne musicus dan toch de kracht om - ondanks het feit dat hij niet de geijkte tertsen en weet ik wat nog meer gebruikt - dat hij dan toch op een gegeven ogenblik de oplossing voor z'n probleem tenminste weet aan te duiden? Kan hij zonder exhibitionistisch alle melodie opzij te gooien en alleen het absurde te zoeken, toch zijn probleem uitbeelden en daar een oplossing althans voor suggereren? Doet hij dat, dan mag die muziek zo modern zijn als U wilt, dan is het toch mooi, begrijpt U? En dat is met beeldhouwwerk ook. Ik heb me laten vertellen dat er een meneer is geweest die pas een hoofdprijs heeft gewonnen met een ratteval, he? Nou kan dat overdreven zijn hoor, maar je kunt natuurlijk beeldhouwen en beeldhouwen d.w.z. je kunt een beeld voor jezelf "houwen" en het afval als kunstwerk aan de menigte bieden en je kunt een beeld uit de grove stof houwen

en daarmee je gedachte aan de wereld presenteren. Dan sta je dus ook al weer voor het probleem dat ook die moderne kunst onder sommige gevallen producten heeft die werkelijk schoon zijn en mooi, maar dat er een hele hoop zijn die zeg, - gen: nou ja, als ze dat nou in ieder geval willen hebben dan-maak-ik-het-wel-even, he? en als ik toevallig er geen tijd voor heb, nou dan vraag ik de kinderen van de burens wel, of ze wat op het behang willen klieren; dan scheur ik dat er wel af, dan stuur ik dat naar de tentoonstelling, he? En ja, als het er dan iemand is die zich zo laat misleiden dan krijg je critieken die van onbegrijpelijk- en onbegrepenheid aan elkaar hangen; dan krijgen we de superbe mauvetonen op dit zwarte ondergrondje afgedrukt, die in een spirituele verklaring geven de symbolische verklaring van een visie van den denker, in kleuren neergelegd en schilderend verklaard, he? En dan spreken we verder over de symbioses - waarom ze nu nooit over reumatiek van kleuren spreken, he? En ik heb wel eens een melodietje gehoord; dat zou ik met alle geweld "hartkloppingen" willen noemen, want je hoort er niets anders in dan bom - bom - bom - de rest is maar larieJa, je moet zo zeggen, wij horen het natuurlijk niet zoals U het hoort. Maar in de moderne kunst, daar moet je zoeken en daar moet je werkelijk ook durven voor jezelf te oordelen; wat de jury ervan zegt dat geeft niet, maar je moet niet zeggen: o, het zijn maar wat lijntjes en kleurtjes, of het zijn maar wat klanken bijelkaar geraapt, of het zijn maar een paar gaten in een stuk steen, nou vind ik het wel mooi, of nou vind ik er niks aan. Dan zou je toch de moeite willen nemen en moeten nemen - als je wilt oordelen daarover - om er naartoe te gaan en niet er zo even tegenaan te kijken, maar om moeite te doen om te begripen wat er staat. En ja, aangezien de meeste mensen er niet voor voelen om die moeite te nemen, ben ik bang dat heel veel - zelfs van de eerlijk gemeente moderne kunst - uiteindelijk alleen maar met die schitterende ophemeling het moet doen, tenzij er één zo gek is om te zeggen: het is over honderd jaar misschien honderd gulden waard, nou kerel ik geef je er een tientje voor. Dat is het lot van alle modernisme, he? De wereld is conservatief en de kunstenaar is vaak exhibitionist d.w.z. hij stelt alles van zichzelf ten toon, behalve datgene misschien wat er goed en edel in hem is; dat gebeurt ook vaak; hij vindt zichzelf niet, weet zichzelf niet te vinden. Ja, dan kan in z'n kunst de wereld ook niets vinden dan alleen een tegenstelling; maar vindt hij zichzelf dan kunt U van mij aannemen dat - hoe modern ook de weergave - z'n visie U iets te zeggen heeft. Nou daar laat ik het bij.

x Dank U wel.

x Wat verstaat men onder erfzonden?

- Nou ik zou zeggen dat de erfzonde datgene is wat ieder mens heeft. De erfzonde in z'n meest originele vorm verklaard, betekent dat Adam en Eva ergens in het verleden iets hebben gedaan en dat je nou nog steeds met de gebakken peren zit. Maar je zoudt het ook een beetje anders kunnen zeggen. Je zoudt kunnen zeggen: in de vorming van het menselijk geslacht hebben bepaalde dierlijke gedachten vaak de boventoon gevoerd en daardoor heeft U vandaag aan de dag te worstelen met een lichaam dat eisen stelt die niet in overeenstemming zijn met de ethiek van Uw geestelijke beschouwing. Ik geloof dat dat de erfzonde is. En dan zou ik het nog een beetje stoffelijker kunnen zeggen: vorm van erfzonde of van geërfde zonde is wel die, waarin de gebreken in het geslacht zich lichamelijke uiten in de nakomelingschap. Ook in dat geval geërfde zonde, geërfde fouten, die eerst overwonnen moeten worden, wil men kunnen komen tot een vrije en persoonlijke geestelijke stijl. Nou, dat is dat alweer.

x Enige weken geleden is gevraagd hoe psoriasis te genezen is; daar zou U nog op terugkomen. Kunt U dan nu doen?

- Nou dat is even lastig hoor; ik bedoel ik zit hier expertises te geven op elk terrein waar ik niks van af weet. Ik zal het daar ook op proberen zo dadelijk, maar dan moet ik toch eerst iemand hebben die me een spiekbriefje voorhoudt want anders dan breng ik er niks van terecht. Dus, ja, en als ik hem niet krijg, moet je niet boos zijn hoor, maar ik heb nou het grote genoegen om nou eens een keer te praten voor U na wat U vraagt en betekent voor mij een hele beperking. Het is per slot van rekening niet zo, dat ik hier nou zit en dat je niets hoeft te doen als een vraag erin te gooien en dat je dan het antwoord automatisch eruit krijgt. Maar ik zal het proberen; dat is alles wat ik zeggen kan en misschien dat het niet lukt, misschien dat het wel lukt: lukt het wel dan hoop ik dat je tevreden bent en lukt het niet dan hoop ik dat je zult zeggen: nu ja, volgende keer beter.

x Dank U wel.

x Ik zou U eens willen vragen of het rozenkransgebed dat in de R.K.kerk gebeden wordt niet zou worden verhoord daar er veel mensen heel anders over denken en wel dat het geen nut heeft tot haar het gebed te richten. Ikzelf heb ondervonden het verhoren van hetgeen ik aan Maria heb opgedragen in het gebed. En dan die die genezingen en gebedsverhoringen in Lourdes. Zoudt U mij op deze vraag willen antwoorden. Dank U er voor.

- Ja, nou is de grote vraag alweer: waar gaat het hier om? Gaat het om de rozenkrans? Gaat het om Maria? Gaat het dus om een bepaalde magische formule, met

een magische middelaar die dan bij God eens eventjes de peultjes op moet schep-
pen? Of gaat het hier om de werkelijk intense uitdrukking van het eigen ver-
langen in vol vertrouwen in het gebed? En dan geloof ik dat het rozenkrans-
gebed uiteindelijk meer hulpmiddel is om te komen tot deze overgave aan God
en aan de andere kant ook dit uitdrukken van een verlangen dan wat anders.
En in zo'n geval, wanneer dat dus oprecht en ernstig gebeurt, kan ik me niet
voorstellen dat de geest die zich zo een ogenblik losmaakt van z'n aardse
omstandigheden, dit gebed niet verhoord zou vinden. Dus dat is gebedsverhoor
m.a.w. de in vertrouwen op God uitgedrukte gedachte verwezenlijkt zichzelf
en ik betwijfel of daar nu Maria zo werkelijk iets mee heeft te maken. Ik wil
graag geloven dat de ingewijde Maria, vrouw van Joseph, uit het geslacht Da-
vids, geestelijk zeer hoog staat en zeer grote krachten tot haar beschikking
heeft; ware dit niet het geval, ik geloof niet dat Zij de moeder had kunnen
zijn van de Zoon die zij heeft voortgebracht en aan de wereld geschonken. Maar
aan de andere kant ben ik - mag ik het erg modern zeggen? - ben ik er voor
om de cosmische krachten direct te betrekken van de leverancier. Waarom zou
ik mij schamen mij tot God te richten, als Jezus mij broeder noemt en God mijn
Vader is. En ik geloof dan ook dat elk gebed en elke geestelijke instelling
zichzelf verhoort, krachtens Gods cosmische wetten, waarbij het geloof aan
den geest die krachten geeft die normalerwijze betoogeld worden en hij dus, of
zij dus, onmiddellijk de energie kan ontvangen van God of van de cosmos. Zo
wordt het wonder uit de logos geboren; en dat gebeurt ook in Lourdes en dat
gebeurt ook in die andere plaatsen. Want als wij Lourdes als kenmerkende plaats
voor wonderen aan zouden nemen en als bewijs voor de kracht van Maria, wat moe-
ten wij dan denken over b.v. een bedevaartsplaats waar een beeld van Gandscha
wordt bezocht in Indië? Wat zouden wij dan moeten denken over het graf van een
of andere Marabout in Arabië? Wat zouden wij moeten denken over al die anderen
die genezen? Zouden deze dan ook allen gelijk zijn? Zouden die verschijningen
van andere goden als b.v. Indra's in verschillende vormen en de daarmee ge-
paard gaande wonderen, dan alle duivelse werken moeten zijn? Neen, ik geloof
dat wij hier eerlijk en oprecht mogen zeggen: wie zich wendt tot God - onver-
schillig in welke vorm hij zich God voorstelt of op welke wijze hij tracht God
te bereiken - zal verhoord worden, als zijn gebed, zijn overgave aan God en
zijn vertrouwen op God groot genoeg zijn.

x Dank U wel.

x Heeft bij reïncarnatie de geest de keuze van plaatsing in een lichaam? Zo ja,
hoe is dan de keuze te verklaren in een debiel of krankzinnig geboren kind?
- Ja, kijk eens, hoe gaat het zo vaak? Je ziet een schitterend paard en pas als
je er mee naar huis bent gereden ontdek je dat het lam is, niet waar? dat het
bijtzuchtig is en dat er geen huis mee te houden is. Als je incarneert, dan
heb je een betrekkelijk kort ogenblik dat voor jouw incarnatie bestemd is. In
deze periode zijn er een aantal mogelijkheden in de plaats die je gekozen hebt
- dus in de omgeving die je gekozen hebt - om te incarneren. Dan ben je over
het algemeen net als een ijverige huisvrouw als ze denkt dat ze een koopje
haalt op een uitverkoop. Je stort er opaf en je zegt: dit is van mij en dan pas
later kom je tot de ontdekking dat je een halve idioot gepakt hebt. Nu ja,
dat is je verdiende loon voor de manier waarop je het uitgezocht hebt, want
dan had je maar je moeten realiseren wat je deedt. In sommige gevallen dan
wordt zo iets juist verlangd, dan wil men wel op de wereld maar niet in en
met de wereld leven en dan is daarvoor dus zo'n debiel of zo'n krankzinnig
lichaam heel vaak de ideale gelegenheid; dan zijn de lichaamsreacties zó, dat
je in de stof leeft en dat je toch niet leeft in de stoffelijke werkelijkheid;
dat je leeft in een variatie daarvan. Ook dat wordt dus wel eens gezocht.
Maar U moet altijd dit onthouden: wanneer wij zeggen "ik wil incarneren" dan
incarneren wij en is dus de gedachte op dat ogenblik een feit; dat laat heel
weinig keuze. U zoudt denken: nou, er worden zoveel kinderen geboren, niet
waar? Je kunt er wel eens een jaartje aan besteden om het goede gezin uit te
zoeken en dan ga je op de gelegenheid wachten. Maar dat kan alleen diegene
doen die volkomen bewust incarneert en in deze incarnatie een zekere taak te
vervullen heeft die van geestelijke orde en waarde is. Maar degenen die dood-
gewoon uit behoefte incarneert die kan dat niet; die heeft de wens en drukt
die wens niet uit in: ik zou op die en die manier in dat en dat willen in-
carneren, maar zegt: ik wil incarneren, ziet een aantal mogelijkheden voor
zich en moet er daar dan één van pakken want dan is het ook voorbij op zo'n
moment, begrijpt U? En zo komt het dan dat heel veel mensen zo incarneren
dat ze er buitengewoon veel nut, maar heel weinig plezier van hebben.

x Dank U wel. En hier heb ik dan de laatste vraag:

Zoudt U ons opnieuw kunnen en willen inwijden in de ware en zuivere levenskunst?
Opgaande in de uiterlijke wereld heeft de mens deze vergeten, enz.

- Ik geloof dat dat een onderwerp is wat ik ook niet voldoende beheers en ook
hier zal ik kijken of ik daar een andere spreker voor kan vinden. Mag dat, ja?
Is er nog meer te vragen?
Leiding. Voor mij niets meer.

- Nou dan gaan we even kijken of we een ander kunnen vinden. Ja, ik ben met die - hoe heet het - psor ... psor.
- x Psoriasis.
- O ja, gekke naam eigenlijk hè? Ik weet niet hoe het komt maar het doet me denken aan een danstent. Nu ja, in ieder geval ik ga weg vrienden. Ik heb m'n best gedaan; ik heb voor die vraag ook nog geen antwoord. Misschien dat de- geen die me vervangt het wel kan en anders dan moet het maar even wachten. Goeien avond.

- Andere spreker (intelligentie).

Goeden avond vrienden,

U vraagt mij om U in te leiden in levenskunst. Het grote geheim van levenskunst is dit: in de wereld altijd Uzelve te erkennen, altijd Uzelve terug te vinden in elk oordeel dat U over een ander spreekt. Wanneer U op deze wijze het leven beziet, dan zult U te allen tijde Uw eigen fouten en Uw eigen voordelen kunnen ontdekken. Wanneer U deze dingen ontdekt en gevonden heeft, dan zal het U zeer gemakkelijk vallen in Uzelve al datgene wat leedbrengen betekent - en leedbrengen betekent ook leed ondergaan, oorzaak en gevolg - dan kunt U vandaaruit zelve vinden de weg waarbij zelfbeheersing wordt gekweekt, niet door een voortdurend zichzelf beheersen met alle middelen, als het niet anders kan met de zweep, maar dan kan men zichzelf vinden helemaal; men vindt zich in z'n eigenschappen zo weerspiegeld dat het hatelijke van verschillende aspecten van het eigen wezen tot onderdrukking hiervan, op natuurlijke wijze, voeren. Wanneer U op deze manier begint te leven, dan zult U ontdekken dat Uw hele levensuitingen - gebonden aan deze voorstelling van Uw eigen wezen - de ideale kant uitgaat. Ik geloof dat ^{dat} de beste raad is die ik U geven kan op dit ogenblik. Dat de tijd mij niet toelaat om lang te spreken. Ik hoop dat die antwoord voor U voldoende is en ik kan op die andere vraag ook geen antwoord geven op den ogenblik. Goeden avond.

Goeden avond vrienden,

Ja vrienden, wij moeten dan ook aan dezen avond weer een einde gaan maken en U weet natuurlijk vanzelf al wat er komt : HET SCHONE WOORD.

Ik laat U voor deze maal ook weer de keuze van de wijze van behandeling en van de onderwerpen. De onderwerpen zullen we natuurlijk niet te uitgebreid maken - het aantal, niet waar - want zie daar, daar hangt de mechanische gesel van de mensheid aan de wand en in deze ben ook ik daaraan onderhevig:

- x Socrates - Fantasie - Zelfverzaking - Vertwijfeling - Voorbeschikking - Herrijzenis en Hemelvaart.
- En hemelvaart. Nu ja, we kunnen zeggen: Wie denkt aan Socrates en denkt slechts aan zijn leer, denkt vaak aan zelfverzaking en zou haast tot vertwijfeling komen alleen reeds door deze gedachte, maar hij zal zeer zeker vinden, wanneer de fantasie - die is de scheppende kracht van de geest - hem leidt een weg tot verlossing, tot herrijzenis en die herrijzenis zal hem zijn als een hemelvaart waarin hij dan alle dingen opgelost ziet in heerlijkheid. Is dit voor U acceptabel zo?
- x Ja.

Socrates, een wijsgeer, vol van kracht
ontplooid de gedachtenmacht
Vooral ten koste van Xantippe.
Hij was zo wijs, zo vol van zin,
Hij zag zo duister alles in
Dat hij het tijd vond om t'ontsnappen
Aan de lagen van de wereld
En aan Xantippe.
Zo is Socrates dan gegaan
En begonnen een nieuw en beter bestaan
En heeft er gedacht
Hier vind ik de kracht
Om mijzelf te verheffen
De wereld was leeg en doods
En zonder enige kracht
En hij is uitgegaan midden op dag
Als was het diepe nacht.
Met een lantaarn heeft hij gezocht
Of hij ergens een mens te vinden vermocht.
Ach, Socrates, arme vertwijfelde dwaas
Zoek je een mens in een marktplaats?
Heb je jezelf niet? Ben je geen mens?
Ken je dan niet je eigen vermogen en grens?

Is al je filosofie dan maar waan?
Is leegheid jouw filosofisch bestaan?
Ach Socrates, zoek je een mens?
Kijk naar jezelf Socrates!
Vindt je een mens misschien?
Maar dan zul je eerst moeten zeggen, jij filosoof:
Mensheid voor U leef ik, ik dien.
En waar je niet dient, o Socrates,
Of wat is je naam,
Daar vindt je alle onheil
Alle leed gebald tezaam'
In je eigen gemoed
Dan, kun je niet verder en toch je moet.
Je gaat in de grenzen der vertwijfeling
En je vraagt:
Waar moet het heen,
Ben ik dan alleen
In deze wereld? Ach, arme dwaas
Zonder fantasie.
Of heb je misschien toch gefantaseerd;
Heb je met gefantaseerde fantomen
Je eigen leven verteerd?
De fantasie is het toverspel van gedachten
Waarde vriend. Een toverspel waarin de
Wil kan zeggen wat zij wenst.
De fantasie is het rijk der geest
En maakt zo onbegrensd die krachten.
Hadt ge de machten der fantasie geroepen,
Dan hadt ge kunnen scheppen rond U, mensen.
Indien ge zelve er een geweest waart
Dan waren U gespaard geworden
Al die vertwijfelingen.
Maar fantasie is niet genoeg!
Vaak neemt de mens te vroeg
De wijk in gedachten en in de fantasie
En droomt terwijl de krachten rond hem werken
En ik zie zo vaak hoe zij,
Juist door de fantasie,
Ook tot vertwijfeling gaan
Want ook de fantasie
Moet in de werkelijkheid staan.
Maar zoekt gij Uw God, die het oog niet ziet
Zijn krachten, die ge niet stoffelijk ervaart?
Verhef Uw gedachten;
Vlieg met Uwen geest daarboven
In het rijk der fantasie.
Daar wordt voor U een oud, oud beeld
Dat gij van vroeger kent, bewaard.
Daar vindt ge God, daar vindt ge kracht
Daar vindt ge der gedachten macht
Uitgedrukt en het lukt U plotseling
Om de vleugelen uit te slaan.
En dat wat dood en uitgestorven leek,
Die wereld die alleen maar waan
En vertwijfeling scheen te zijn,
Die wordt dan plots vervuld.
Als met een scherpe pijn wordt
Plotseling het leven U erwekt,
Is geest'lijke herrijzenis Uw kracht.
En dan, dan staart ge rond U heen,
Alsof een wondere macht de wereld had
Herschapen in een enkel ogenblik;
Dan is 't of gij ten hemel zijt gevaren
Dan is het of alles in de wereld
Rond U lacht.
Dan streelt U zacht
Gods hand, tezamen met de wind door de haren
Dan straalt U God toe

Met de stralende lach van de rijzende zon
Die een nieuwe dag verkond't
Dan is het niet een vogel of een kever
Die ge op de aarde vindt,
't Is God, 't is God in al, God zonder grens
God overal, ook in Uzelve mens.
En wilt gij Socrates dan zijn
En filosofisch denken,
Dan moet ge toch aan God vooral
De aandacht schenken.
Zoekt God, God is herrijzenis
Uit dood en uit vertwijfeling.
Het is voor God dat ik dit lied
Vanavond tot U zing
Het is voor God dat ik leef en streef,
Voor God dat we allen moeten zijn
Dan zullen wij, al is 't met pijn
Op een gegeven ogenblik
De hele waan van 't zijn verlaten,
En dan is niets meer dat ons haat
Of dat we kunnen haten;
Dan is er alleen nog maar daar God
Vol liefde, vol van kracht
Wanneer die God in ons herrijst
Dan is de hemelvaart volbracht.

Ik dank U voor Uww aandacht. Goeden avond.

Van de band overgenomen en g e s t e n c i l d d o o r Type- en Copieerinrichting J. R i e n t j e s HAVENKADE 60 --SCHEVENINGEN Telefoon : 55 41 62
--